

АНАЛІЗ НАПРЯМІВ ТРАНСФОРМАЦІЇ ХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Провідні економісти [1] ставлять питання про доцільність державного регулювання економіки України у період її відновлення. Зазначають, що ринки самостійно не зможуть регулювати виробничі процеси у визначені терміни.

Автори даного дослідження висунули гіпотезу, що така ситуація буде притаманною і хімічній промисловості України. Для хімічної промисловості відстань від виробників товарів проміжного споживання до ринку кінцевих споживачів є тривалою, містить потужних посередників у вигляді наступних етапів переробки отриманих матеріалів і для кінцевого споживача продукт також є об'єктом подальшої переробки. Метою даного дослідження є визначення ключових особливостей ефективного оновлення хімічних підприємств в умовах післявоєнного відродження економіки країни.

Виробництво хімічних продукції входить до переробної промисловості України (секція С) і належить до розділів 20 – 23, що у свою чергу складає 38,7% класів видів економічної діяльності серед всієї переробної промисловості [2]. За масштабом реалізації продукції ці чотири розділи переробної промисловості (9,3 % від обсягу реалізації [3]) поступаються лише виробництву харчових продуктів, металургійному виробництву і виробництву енергоносіїв. Таким чином постає додаткове питання яка дефініція повинна бути ключовою у післявоєнній відбудові: «відновлення» (повернення до вихідного стану) чи «оновлення» (формування процесів вже на засадах сьомого технологічного укладу, який передбачає розвиток когнітивних технологій). Аналіз держаної статистики (класифікація за спеціальними агрегаціями, [3]) показав, що розділ 21 активно застосовує високі технології (але переважно в організації трудових процесів), розділ 20 – високі технології в напрямі удосконалення основного обладнання, а розділи 22 і 23 застосовують лише інновації середніх рівнів технологічного розвитку. Таким чином, особливого коригування з боку держави потребуватимуть саме розділи 22 (виробництво гумових і пластмасових виробів) і 23 (виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції). Саме їх повинно стосуватися регульоване оновлення, а розділи 20 і 21 можуть самостійно відновлюватися із ринковим коригуванням. Аналіз експортного потенціалу розділів 20 і 21 КВЕД [3] також засвідчив, що ці напрями експортують від 25 до 35% виготовленого продукту. А розділи 22 і 23 не є експортоорієнтованими. Таким чином, позитивним фактором трансформаційних змін хімічної промисловості може стати відкриття ринку ЄС для хімічної продукції України. Але саме відкриття ринку є тільки можливістю. Тому суб'єкти господарювання повинні «повернути голови» у бік європейських ринків, змінити власні стратегії розвитку і шукати інвестиційні джерела фінансування для оновлення технологій. Роль державного регулювання у такому випадку полягатиме у чітких рекомендаціях оновлення технологій виробництв. Держава може передбачити стимулювання впровадження інновацій на рівні коригування оподаткування інноваційної діяльності технологічного спрямування у промисловості України. Це може бути як прямий податковий вплив, так і пролонгація податкового навантаження із врахуванням періоду рецесії національної економіки.

1. Key pillars for emergency economic assistance. (2022) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/key-pillars-for-emergency-economic-assistance/>
2. Національний класифікатор України. КВЕД ДК 009.2010. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text> (вхід 6 листопада 2022).
3. Державна служба статистики України. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (вхід 6 листопада 2022).